

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Ćwiczenia terenowe z geografii społeczno-ekonomicznej

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Geografia Specjalność GEOGRAFIA OGÓLNA Jednostka organizacyjna Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2023/24 Kod zajęć 07GRFGOGS.18KP.05847.23 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe podstawowe
Koordynator zajęć	Justyna Weltrowska	
Prowadzący zajęcia	Justyna Weltrowska	
Okres Semestr 4	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Ćwiczenia terenowe: 64, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	zapoznanie studenta z podstawową wiedzą na temat organizacji i prowadzenia badań w terenie z zakresu geografii społeczno- ekonomicznej i jej szczegółowych subdyscyplin
C2	zdobycie umiejętności pozyskiwania informacji geograficznych z różnych źródeł pierwotnych i wtórnych dla rozwiązywania określonych problemów badawczych
C3	zdobycie umiejętności zastosowania różnorodnych technik i metod pozyskiwania danych specyficznych dla geografii społeczno- ekonomicznej
C4	zdobycie umiejętności krytycznej oceny pozyskanych danych, ich wiarygodności i możliwości ich wykorzystania z poszanowaniem praw ochrony własności intelektualnej
C5	zapoznanie studenta z zagadnieniami społeczno-gospodarczymi obszaru badań.

Wymagania wstępne

- wiedza z zakresu podstaw geografii, geografii ludności i osadnictwa, rolnictwa, a także demografii, statystyki, kartografii społeczno-ekonomicznej i metod prezentacji danych,
- umiejętność wykonywania opracowań kartograficznych o charakterze społeczno-ekonomicznym,
- znajomość i umiejętności stosowania ogólnych zasad BHP (m.in. na podst. szkolenia podczas studiów).

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Rozumie specyfikę geografii społeczno- ekonomicznej i jej wyodrębnionych subdyscyplin, zna sposoby analizowania związanych z nimi problemów poznawczych poprzez dobór odpowiednich metod badawczych.	GRF_K1_W01, GRF_K1_W02, GRF_K1_W03, GRF_K1_W12	Raport, Wypowiedź ustna
W2	Umie dobrać i wykorzystać techniki zbierania danych stosowane w geografii społeczno- ekonomicznej do	GRF_K1_W15, GRF_K1_W16, GRF_K1_W17, GRF_K1_W19	Raport, Wypowiedź ustna
W3	Zna zasady BHP w trakcie społecznych i ekonomicznych badań terenowych, zarówno w kontaktach interpersonalnych, jak i w urzędach, różnych instytucjach, z zachowaniem zasad ochrony własności intelektualnej.	GRF_K1_W18, GRF_K1_W19	Wypowiedź ustna
W4	Opisuje wybrany region lub miejscowość, analizując i objaśniając czynniki oraz uwarunkowania zróżnicowania zjawisk społeczno- kulturowych oraz ekonomicznych.	GRF_K1_W03, GRF_K1_W06, GRF_K1_W12, GRF_K1_W14	Raport, Wypowiedź ustna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Umie zaplanować i przeprowadzić badania społeczne w terenie w oparciu o kwestionariusz ankiety i wywiadu.	GRF_K1_U01, GRF_K1_U06, GRF_K1_U12, GRF_K1_U15	Wypowiedź ustna

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U2	Potrafi porozumiewać się z różnymi instytucjami, urzędami (np. urząd gminy, starostwo, szkoła, podmiot gospodarczy, parafia) w celu uzyskania informacji przydatnych do opracowań geograficznych.	GRF_K1_U06, GRF_K1_U12, GRF_K1_U15	Wypowiedź ustna
U3	Potrafi dobierać i stosować odpowiednią terminologię w diagnozach z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej.	GRF_K1_U06, GRF_K1_U12	Raport
U4	Posługuje się literaturą naukową dotyczącą tematyki zajęć, źródłami elektronicznymi, opracowaniami kartograficznymi.	GRF_K1_U02, GRF_K1_U03, GRF_K1_U07, GRF_K1_U12, GRF_K1_U15	Raport
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Posiada zdolność do pracy w zespole pełniąc w nim różne role, umie przyjmować i wyznaczać zadania oraz ma elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację celów związanych z podejmowanymi zadaniami.	GRF_K1_K02, GRF_K1_K03, GRF_K1_K06	Wypowiedź ustna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Organizacja badań w terenie przy ustalonej problematyce. Zasady BHP w trakcie badań terenowych, regulaminy ośrodka noclegowego i innych miejsc.	W3	Ćwiczenia terenowe
2.	Źródła informacji geograficznej i ich wykorzystanie. Rejestracja i ewidencja statystyczna w urzędzie gminy oraz innych instytucjach z zachowaniem zasad ochrony własności intelektualnej.	W2, U1, U2	Ćwiczenia terenowe
3.	Opracowania kartograficzne, planistyczne i dokumenty archiwalne w zasobach urzędu gminy oraz innych placówkach publicznych.	W2, U1, U2	Ćwiczenia terenowe
4.	Obserwacja terenowa i jej różne formy. Badania ankietowe i wywiady kwestionariuszowe. Badania społeczne: percepcja przestrzeni miasta lub wybranego regionu/ obszaru.	W1, W2, U1, U2, K1	Ćwiczenia terenowe
5.	Inwentaryzacja terenowa działalności gospodarczej.	W1, W2, W3, U2, K1	Ćwiczenia terenowe
6.	Określenie oddziaływania przestrzennego placówek usługowych lub zakładów pracy na podstawie badań ankietowych lub wywiadów.	W2, U1, K1	Ćwiczenia terenowe
7.	Pomiary natężenia ruchu – rejestracja terenowa.	W2, U1, K1	Ćwiczenia terenowe
8.	Opracowanie tekstowe i graficzne problematyki badań terenowych.	W4, U3, U4, K1	Ćwiczenia terenowe

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia terenowe	Dyskusja, Pokaz i obserwacja, Praca w grupach, Plener

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia terenowe	Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest: aktywny udział w zajęciach, przygotowanie do działań w terenie, wypowiedź ustna, przygotowanie raportu. Skala ocen: Bardzo dobry (bdb, 5,0) - od 90% punktów, Dobry plus (db plus, 4,5) - od 80% punktów, Dobry (db, 4,0) - od 70% punktów, Dostateczny plus (dst plus, 3,5) - od 60% punktów, Dostateczny (dst, 3,0) - od 50% punktów, Niedostateczny (ndst, 2,0) - poniżej 50% punktów.

Literatura

Obowiązkowa

1. Babbie, E. R., 2019. Badania społeczne w praktyce. PWN, Warszawa
2. Czapliński P., Rachwał T., Tobolska A., Ułiszak R., 2013. Geografia gospodarcza. Przewodnik do ćwiczeń. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań – Kraków.
3. Runge JK., 2007. Metody badań w geografii społeczno-ekonomicznej – elementy metodologii, wybrane narzędzia badawcze. 9 Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice.

Dodatkowa

1. Budner W., 2011. Geografia ekonomiczna. Współczesne zjawiska i procesy. Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Poznań.
2. Nowak S., 2021. Metodologia badań społecznych. PWN, Warszawa.
3. Steczkowski J., 1996. Metoda reprezentacyjna w badaniach zjawisk ekonomiczno-społecznych. PWN, Warszawa.
4. Wrona J. (red.), 2006. Podstawy geografii ekonomicznej. PWE, Warszawa.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Ćwiczenia terenowe	64
Czytanie wskazanej literatury	6
Przygotowanie raportu	10
Przygotowanie projektu	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
GRF_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odpowiadania za powierzony sprzęt, bezpieczeństwo pracy własnej i innych, a także za realizację podjętych zadań
GRF_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do uwzględniania wartości badań naukowych z punktu widzenia rozwoju cywilizacji, a także wykazuje gotowość do upowszechniania tych dokonań
GRF_K1_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do uwzględniania oraz formułowania problemów moralnych i dylematów etycznych związanych z własną i cudzą pracą; postępowania zgodnie z zasadami etyki; przestrzegania zasad ochrony i bezpieczeństwa własności intelektualnej
GRF_K1_U01	Absolwent/ka potrafi wybierać i stosować różnorodne metody pozyskiwania, gromadzenia, analizy i prezentacji danych dotyczących środowiska geograficznego
GRF_K1_U02	Absolwent/ka potrafi wykorzystać techniki informatyczne oraz stosować matematykę i statystykę do analizy danych
GRF_K1_U03	Absolwent/ka potrafi analizować mapy i inne opracowania graficzne oraz wykorzystać pozyskane informacje do wykonania prezentacji wizualnych
GRF_K1_U06	Absolwent/ka potrafi w stopniu zaawansowanym posługiwać się w obserwacjach terenowych narzędziami i instrumentami stosowanymi w pomiarach geodezyjnych i badaniach geograficznych; wykorzystywać techniki badań społecznych i inwentaryzacji terenowej w badaniach z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej
GRF_K1_U07	Absolwent/ka potrafi posługiwać się terminologią geograficzną, znajdować i selekcjonować informacje z literatury geograficznej, w języku polskim, języku angielskim lub wybranym języku obcym nowożytnym oraz samodzielnego aktualizowania i poszerzania wiedzy geograficznej
GRF_K1_U12	Absolwent/ka potrafi przedstawiać wiedzę geograficzną i osiągnięcia geografii w sposób popularny (szczególnie podczas zajęć kameralnych, lub ćwiczeń terenowych, lub praktyk pedagogicznych)
GRF_K1_U15	Absolwent/ka potrafi pracować w zespole pełniąc w nim różne role
GRF_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie specyfikę geografii, jej genezę i rozwój, a także zna jej strukturę wewnętrzną, przedmiot i metody badań; oraz zna miejsce geografii w systemie nauk i jej powiązania z innymi naukami
GRF_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym pojęcia z zakresu geografii i koncepcje dotyczące zróżnicowania przestrzennego zjawisk na powierzchni Ziemi
GRF_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie główne podsystemy przyrodnicze (w tym atmosfera, hydrosfera, litosfera, pedosfera i biosfera) i podsystemy społeczno-ekonomiczne (w tym antroposfera wraz ze środowiskiem społecznym i otoczeniem gospodarczym) środowiska geograficznego, ich własności i wzajemne współzależności
GRF_K1_W06	Absolwent/ka zna i rozumie zróżnicowanie społeczno-kulturowe, gospodarcze i polityczne świata w kontekście różnych dróg rozwoju krajów i regionów, zachodzących procesów integracji i globalizacji oraz uwarunkowań środowiska przyrodniczego
GRF_K1_W12	Absolwent/ka zna i rozumie zróżnicowanie przestrzenne głównych sfer gospodarki: rolnictwa, przemysłu, usług i komunikacji oraz metody opisu ich struktur i procesów w nich zachodzących, w powiązaniu z uwarunkowaniami przyrodniczymi i w kontekście zmian społeczno- kulturowych oraz gospodarczych, w tym globalizacji i integracji
GRF_K1_W14	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe zasady gospodarki przestrzennej i planowania przestrzennego w skali lokalnej i regionalnej oraz zasady prowadzenia działalności gospodarczej i przedsiębiorczości
GRF_K1_W15	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe metody, narzędzia i techniki pozyskiwania, gromadzenia, weryfikacji, przetwarzania i prezentacji danych geograficznych
GRF_K1_W16	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe metody matematyczno- statystyczne pozwalające na opis i analizę zjawisk geograficznych
GRF_K1_W17	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe metody kartograficzne i topograficzne oraz metody z zakresu systemów informacji geograficznej, a także zna klasyfikacje metod prezentacji kartograficznej

Kod	Treść
GRF_K1_W18	Absolwent/ka zna i rozumie zasady obsługi sprzętu i urządzeń służących do pozyskiwania, przetwarzania informacji geograficznych z uwzględnieniem podstawowych zasad BHP
GRF_K1_W19	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym możliwości wykorzystania różnorodnych źródeł danych przestrzennych o środowisku geograficznym; podstawowe zasady w zakresie ochrony własności intelektualnej jako jej twórca i odbiorca